

بررسی موانع توسعه‌ی گردشگری روستایی در روستای میمند از توابع شهربابک استان کرمان

جعفر یعقوبی^{*}، نسرین منگلی^۲

۱- دانشیار ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه زنجان، Yaghobi@znu.ac.ir

۲- دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه زنجان، mangelinasrin@gmail.com

چکیده

گردشگری باعث رشد اقتصادی و ایجاد تنوع فعالیتی اشتغال‌زایی و افزایش درآمد برای ساکنان روستایی می‌شود. اما با توجه به نقش مهم این صنعت در توسعه مناطق روستایی همواره موانعی وجود دارد که مانع از توسعه این صنعت می‌شود. هدف این تحقیق بررسی موانع توسعه گردشگری روستایی در روستای میمند در شهرستان شهربابک، بود. جامعه آماری این تحقیق را اهالی بالای ۱۵ سال روستای میمند تشکیل دادند (N=۲۱۴). حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۷۵ نفر تعیین شد و نمونه‌ها از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها پرسشنامه بود. روایی ظاهری و محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اعضای هیئت‌علمی صاحب‌نظر در زمینه گردشگری و توسعه روستایی و انجام اصلاحات مورد نظر آنها تأیید شد. برای تعیین پایایی ابزار تحقیق از پیش‌آزمون و محاسبه ضریب کرونباخ آلفا استفاده شد (۰/۷۶ تا ۰/۸۳). به منظور تجزیه تحلیل اطلاعات از نرم‌افزارهای SPSSwin20-Excel استفاده شد. با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی موانع توسعه گردشگری در روستای میمند در پنج عامل مدیریتی و آموزشی، اقتصادی، فرهنگی، خدماتی و رفاهی دسته‌بندی شدند که در مجموع ۷۰/۵۴ درصد از واریانس موانع را تبیین کردند.

واژگان کلیدی: گردشگری روستایی، محیط‌زیست، توسعه پایدار، توسعه روستایی

۱. زنجان - کیلومتر ۵ جاده تبریز-دانشگاه زنجان، دانشکده کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، صندوق پستی ۳۱۳-۴۵۱۹۵

Assessing barriers to development of rural tourism in Meymand, Shahrababak, Kerman Province

Jafar Yaghoubi, Nasrin Mangeli

1 – Associate professor, University of Zanjan, 2. PhD student of Agricultural Extension and Education, University of Zanjan

Abstract

Rural tourism is part of the tourism industry that its contribution to the economy of many countries is recognized. Rural tourism is also revolutionizing businesses and prompting economic development across the globe. The purpose of this study was assessing barriers to development of rural tourism in Meymand. The villagers, who were over 15 years of age, formed the study population (N=214). A total of 75 persons using stratified random sampling method were determined as the sample. Cronbach's alpha coefficient was used to determine the reliability of questionnaire ($\alpha=0.76-0.83$). Result of confirmatory factor analysis showed that the barriers to development of rural tourism in Meymand can be summarized in five factors including: management and educational, economic, cultural, services and welfare factors. These factors explained 68.37 percent of the total variance of barriers to development of rural tourism.

Key words: Rural tourism, environment, sustainable development, rural development.

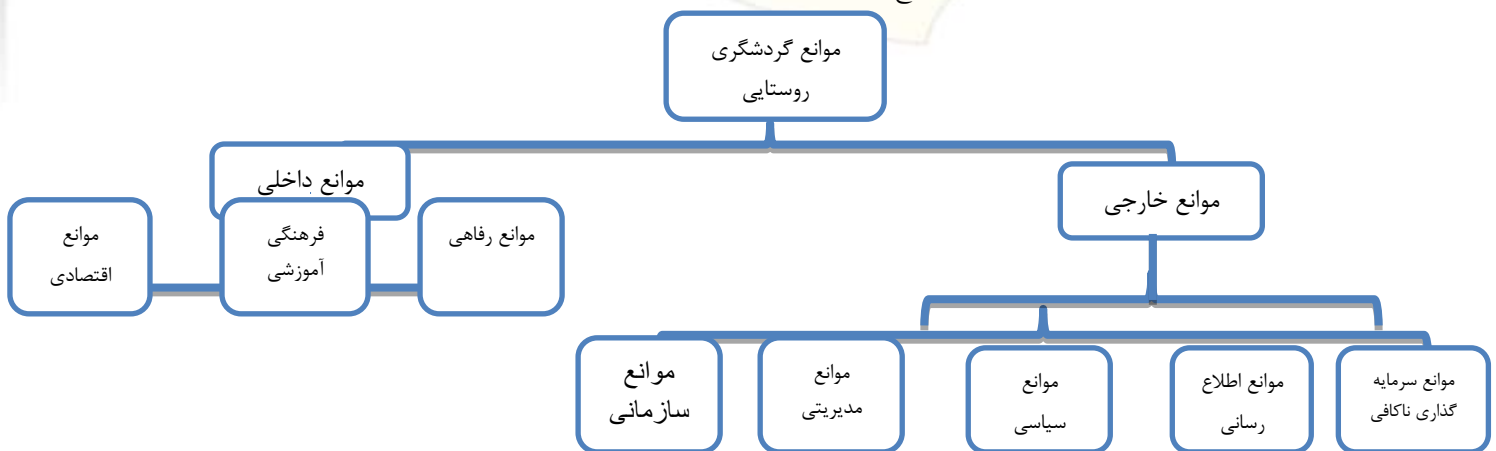
مقدمه

در عصر حاضر گردشگری به عنوان یکی از عوامل مؤثر در گسترش روابط بین ملت‌ها به شمار می‌رود. گردشگری یکی از ابزارهای مهم توسعه در جهان شناخته شده است و در قرن گذشته پیش بینی شده است که بزرگ‌ترین صنعت جهان در قرن ۲۱ میلادی باشد، به طوری که بر اساس پیش‌بینی‌های انجام شده توسط سازمان جهانگردی در سال ۲۰۲۰ حدود یک میلیارد و پانصد و شصت میلیون نفر به گردشگری خواهند پرداخت و درآمدهای ناشی از گردشگری بین المللی در این سال به یک و نیم تریلیون دلار خواهد رسید (لطیفی و همکاران، ۱۳۹۲). ایران کشوری با جاذبه های فراوان می باشد. غنای جاذبه ها در ایران موجب شده است که آن را جهانی در یک مرز بنامند، جاذبه های ایران آنقدر متنوع است که تقریباً برای هر سلیقه ای انگیزه کافی برای سفر بدین کشور به وجود می آورد (مهدی زاده و همکاران، ۱۳۸۵). گردشگری روستایی نیز به عنوان جزئی از مجموعه صنعت گردشگری در کشورهایی که جمعیت روستایی دارند، دارای اهمیت می باشد (یعقوبی، ۱۳۹۱). به لحاظ فرهنگی گردشگری روستایی منبع با ارزشی برای اشتغال زایی و ایجاد درآمد است و می تواند وسیله ی مهمی برای توسعه ی اجتماعی و اقتصادی جوامع روستایی و حمایت از محیط زیست و فرهنگ روستایی باشد (مهدیان بروجنی و احمدوند، ۱۳۹۳). از جمله اثرات مثبت اقتصادی آن می توان به ایجاد اشتغال و درآمد، کمک به فراهم شدن خدمات زیر بنایی، تشویق و تحریک رشد سایر بخش ها و تنوع بخشی به فعالیت های اقتصادی در محیط های کوچک به خصوص روستا ها اشاره کرد، و در بعد اجتماعی نیز اعتقاد این است که ورود گردشگران به مناطق روستایی باعث ارتباطات مردم بومی با این افراد شده و تاثیرات قابل ملاحظه بر رشد ارتقای فرهنگی و اجتماعی، بالا رفتن سطح سواد و افزایش میزان مشارکت ساکنان مناطق روستایی خواهد داشت (لطیفی و همکاران، ۱۳۹۲).

و از آنجایی که مناطق روستایی با چالش های متعددی مثل فقر، اشتغال، بهداشت، امنیت غذایی و مسائل زیست محیطی مواجه اند این مسئله باعث شده تا بار دیگر متخصصان و کارشناسان، مسائل توسعه روستایی را مورد توجه قرار دهند و به دنبال راهبرد های برای تقلیل مسائل و مشکلات روستا ها باشند و در این میان گردشگری و به ویژه گردشگری روستایی می تواند به شکل دهی جوامع روستایی کمک نماید (قبادی و همکاران، ۱۳۹۱). اما با توجه به پتانسیل های که برخی از روستا ها در زمینه توسعه گردشگری دارند موانعی نیز وجود دارد که مانع از توسعه این صنعت می شود (صالحی و همکاران، ۱۳۹۲). وجود این مسئله و سایر موانع در بسیاری از روستا های استان کرمان سبب شده است با وجود پتانسیل های بی مانندی نظیر جاذبه های طبیعی، تاریخی، همراه با تنوع قومی، مذهبی و صنایع دستی و ..... مردم روستایی قادر نباشند به طور بهینه از این استعداد های کم نظیر بهره ببرند. یکی از جاذبه های گردشگری این استان روستای صخره ای میمند از توابع شهرستان شهربابک است. این روستا تعامل انسان و طبیعت را به شکل منحصر به فردی نمایش گذاشته است. معماری موجود در روستای تاریخی میمند مانند معماری روستای (کندوان) در ایران و اثر تاریخی کاپا دوکیه در ترکیه دستکنده است و هنوز در خانه های این روستای صخره ای روح حیات و زندگی جریان دارد (ثمیری و همکاران، ۱۳۹۳). این روستا زیبا در ۳۶ کیلومتری شهرستان شهربابک، در مسیری کوهستانی و انبوه از جنگل های بنه و پسته وحشی قرار گرفته است. وجود مسائلی چون اشتغال زایی در زمینه گردشگری و به دنبال آن توسعه روستایی و همچنین اهمیت روستایی میمند به عنوان الگویی برای توسعه گردشگری روستایی در سایر مناطق کشور انجام تحقیقات مختلف در این زمینه لازم است. علیرغم اینکه روستای میمند با وجود هزاران سال قدمت، و برخورداری از جاذبه ها و پتانسیل های کم نظیر گردشگری و با وجود فرصت های لازم برای توسعه، تاکنون آثار عملی توسعه در این روستا به چشم نمی خورد، و دلایل عدم توسعه گردشگری شناسایی نشده است لذا هدف تحقیق آن است تا با شناسایی مهمترین موانع گردشگری روستایی در منطقه میمند، به ارائه راهبرد های کاربردی در این زمینه بپردازد.

مطیعی لنگرودی و نصرتی قلعه بین (۱۳۹۲) به بررسی امکان توسعه گردشگری روستایی از دیدگاه مردم بومی (بخش کرگانرود شهرستان تالش) پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بسیاری از جاذبه های طبیعی، تاریخی، فرهنگی و خدمات تفریحی و ورزشی و .... در بخش

کرگانرود شهرستان تالش وجود دارند ولی در زمینه های تبلیغاتی، اقامتی و تفریحات کوهستانی و ساحلی بالفعل در حد چشمگیری، این بخش، با ضعف هایی مواجه است. یعقوبی (۱۳۹۲)، به تحلیل عاملی موانع توسعه گردشگری روستایی در بخش سلطانیه استان زنجان پرداخت و چهار عامل ضعف مدیریت در برنامه ریزی، کمبود تسهیلات رفاهی و بهداشتی، موانع فرهنگی و آموزشی و سرمایه گذاری ناکافی به عنوان موانع توسعه صنعت گردشگری معرفی کرد. که با توجه به یافته های پژوهش توجه به تبلیغات شفاهی و عوامل موثر بر اثر بخشی آن، برای جذب هر چی بیشتر گردشگران به منطقه مورد مطالعه پیشنهاد شد. لطیفی و همکاران (۱۳۹۲)، به بررسی موانع موثر بر توسعه فعالیت های گردشگری در نواحی روستایی همدان (با تاکید بر روستا های هدف گردشگری) پرداخته اند و به این نتیجه رسیدند که در مجموع چهار مانع عمده بر سر راه توسعه گردشگری روستایی در روستاهای هدف گردشگران همدان وجود دارد که عبارتند از موانع زیر ساختی، فرهنگی، برنامه ریزی و مدیریتی و موانع اطلاع رسانی و تبلیغاتی، تولایی و همکاران (۱۳۹۲)، در مطالعه ای به بررسی توانمندی ها و راهکار های توسعه گردشگری روستایی در بخش کهک استان قم پرداخته اند که نتایج نهایی نشان می دهد که به دلیل نامناسب بودن عوامل زیر ساختی از جمله کمبود مکان های اقامتی و پذیرایی و ضعف سرمایه گذاری در این بخش بیشترین اثر را در عدم توسعه گردشگری داشته است. بهرامیان و همکاران (۱۳۹۲)، به بررسی موانع توسعه گردشگری روستایی در روستای دنگزلو (شهرستان سمیرم) پرداخته اند و به این نتیجه رسیدند که عمده موانع توسعه گردشگری روستای دنگزلو موانع زیر ساختی و بعد از آن موانع مدیریتی می باشد. بروجنی و احمدوند (۱۳۹۳)، در مقاله ای تحت عنوان « واکاری موانع و چالش ها توسعه گردشگری روستایی در منطقه دنا؛ دیدگاه جامعه میزبان» به این نتیجه رسیده اند که از نظر دیدگاه روستائیان مهمترین موانع توسعه گردشگری روستایی « موانع سازمانی » است و از دیگر مهمترین موانع توسعه گردشگری در منطقه دنا، موانع اجتماعی و موانع رفاهی می باشد. بررسی موانع و چالش های مختلف توسعه گردشگری در جزیر های مختلف نشان داد که فقدان مهارت، دانش، اطلاعات مردم محلی از گردشگری مانع از آن می شود که آنها در مدیریت و برنامه ریزی و اجرا برنامه های گردشگری مشارکت داشته باشند. فقدان سرمایه کافی، و عدم آگاهی از مزایای گردشگری یکی از موانع توسعه گردشگری در جزایر مختلف است (Yussof et al, 2011). مایاکا و پراساد (۲۰۱۲)، در مقاله ای تحت عنوان تحلیل استراتژیک و چالش های گردشگری در کنیا به این نتیجه رسیدند که مهمترین موانع توسعه گردشگری در کنیا، موانع سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فناوری زیست محیطی و قانونی می باشد. نتایج مقاله ای که به بررسی موانع برای یکپارچه سازی توسعه گردشگری از دیدگاه مقامات برنامه ریز در محلی از مالزی پرداخته بود نشان داد که از مهمترین موانع از دیدگاه مقامات محدودیت مالی، عدم آگاهی ساکنان از مزایای گردشگری، عدم برنامه ریزی مناسب، فقدان افراد متخصص برای برنامه ریزی و محدودیت زمانی می باشد. (Abdul Khalid et al, 2013). همچنین تجزیه و تحلیل موانع توسعه گردشگری در بالکان نشان داد که مهمترین موانع کمبود سطوح خدمات، کمبود بودجه، اتکا به بودجه دولت، بازاریابی ناکافی برای محصولات روستا، عدم توسعه زیر ساخت ها و تسهیلات می باشند (Kiss, 2015). با توجه به جمع بندی تحقیقات قبلی، مدل مفهومی تحقیق به صورت زیر تدوین شد.

روش تحقیق

از نظر روش در این تحقیق از روش کمی استفاده گردید. از آنجایی که هدف این پژوهش بررسی موانع توسعه گردشگری روستایی می باشد، پس تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر گردآوری اطلاعات توصیفی و به صورت همبستگی- عاملی است. جامعه آماری شامل کلیه مردمان روستای میمند است. برای دستیابی به روایی صوری و محتوایی نیز پرسشنامه نیز از طریق مصاحبه با تعدادی از کارشناسان و صاحب نظران گردشگری در سطح شهرستان و همچنین اساتید دانشگاهی دارای پژوهش در حوزه گردشگری تایید شد. با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای نسبی و بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه ۷۵ نفر تعیین شد، و از نظرات آنها برای اعمال اصلاحات لازم اعمال خواهد شد. جهت تعیین پایایی ابزار تحقیق از روش آلفای کرونباخ استفاده شد (۰/۷۶ تا ۰/۸۳). برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار spss20/Excel استفاده شد.

یافته ها

در این بخش از نوشتار، به ویژگی های جامعه آماری مورد مطالعه اشاره می گردد. همان گونه که در قسمت روش پژوهش اشاره شد، ۷۰ نفر از روستاییان مورد مطالعه قرار گرفتند که شامل ۳۵ نفر مرد و ۳۵ نفر زن بودند. یافته ها نشان داد میانگین سنی پاسخگویان برابر ۴۰/۴۷ سال با انحراف معیار... بود جوان ترین فرد پاسخگو ۲۴ و مسن ترین آنان ۷۵ سال سن داشت. در مورد تعداد اعضای خانواده نیز از مطالعه ۷۰ نفر گروه هدف، کمترین تعداد خانوار ۲ و بیشترین ۹ نفر بود که میانگین تعداد اعضای خانوار نیز ۳/۵۸ نفر با انحراف معیار ۲/۵۹ بیان شده بود. در مورد سطح تحصیلات افراد، یافته ها حاکی از آن است که از میان ۷۰ نفر نمونه ی مورد مطالعه، ۳۰ نفر (۴۲/۹٪) دارای تحصیلات دیپلم و پایین تر از آن بودند. همچنین ۲۰ نفر (۲۸/۶٪) دارای تحصیلات فوق دیپلم و ۲۰ نفر (۲۸/۶٪) دارای تحصیلات لیسانس بودند. تحلیل وضعیت شغلی افراد مورد مطالعه نیز نشان داد، در مجموع ۴۲/۹ درصد از افراد که شامل ۳۰ نفر بودند دارای شغل آزاد، ۱۲/۹ درصد (۹ نفر) معلم، ۲۷/۲ درصد (۱۲ نفر) کشاورز و دامداری و ۱۵ نفر (۲۱/۴٪) تنها زنان خانه دار را شامل شدند.

بررسی محدودیتها و موانع گردشگری روستای میمند

برای سنجش محدودیتها و موانع گردشگری در روستای میمند در پرسشنامه تدوین شده از طیف لیکرت ۶ سطحی استفاده گردید. نتایج به دست آمده در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱- سنجش میزان محدودیت ها و موانع گردشگری از دیدگاه پاسخگویان

اولویت	محدودیتها و موانع گردشگری	پاسخگویی	میانگین	تفاوت معیار	رتبه
۱	سرمایه گذاری ضعیف دولتی در زمینه توسعه گردشگری	5.000	1.129	0.226	
۲	عدم ارائه تسهیلات و مجوزهای لازم از طرف دولت	4.986	0.978	0.196	
۳	ضعف مدیریت گردشگری در منطقه	4.914	1.139	0.232	
۴	نبود هتل‌های مناسب در منطقه برای اسکان گردشگران	4.886	1.084	0.222	
۵	فقدان برنامه ریزی مناسب	4.829	1.090	0.226	
۶	عدم وجود برنامه ریزی و سرمایه گذاریهای دولتی در این ناحیه	4.814	1.231	0.256	
۷	سرمایه گذاری ضعیف بخش خصوصی در زمینه توسعه گردشگری	4.739	1.080	0.228	
۸	عدم وجود نیروهای متخصص و آموزش دیده در منطقه	4.696	1.154	0.246	
۹	کل	4.592	0.696	0.152	
۱۰	فقدان تسهیلات رفاهی برای گردشگران	4.586	1.083	0.236	
۱۱	عدم آگاهی مردم از فرصتهای اقتصادی ناشی از گردشگری	4.586	1.083	0.236	
۱۲	نامناسب بودن تأسیسات و تجهیزات تفریحی و ورزشی	4.543	1.112	0.245	
۱۳	نامناسب بودن و عدم کفایت تسهیلات بهداشتی و خدماتی	4.507	1.146	0.254	
۱۴	راغب نبودن بخش خصوصی به سرمایه گذاری در زمینه گردشگری	4.400	1.439	0.327	
۱۵	عدم آشنایی روستاییان و عدم آموزش آنها در نحوه برخورد با گردشگران	4.329	1.213	0.280	
۱۶	کم بودن تعداد پمپ بنزین در منطقه	4.286	1.253	0.292	
۱۷	عدم آشنایی روستاییان و عدم آگاهی آنها با مزایای گردشگری	4.275	1.069	0.250	
۱۸	توزیع نامناسب گردشگران در فصول مختلف سال (تراکم کم در زمستان)	4.200	1.085	0.258	
۱۹	نامناسب بودن زیر ساختهای محیطی و کالبدی (همانند جاده ها و فاضلاب)	4.188	0.944	0.225	
۲۰	تعارض و تفاوت میان فرهنگ گردشگران و مردم روستا	4.143	1.207	0.291	
۲۱	عوامل محدود کننده فرهنگی	4.057	1.214	0.299	

مقیاس: ۱- هیچ ۶- خیلی زیاد

اطلاعات جدول ۱ نشان می دهد، در میان موانع و محدودیت های گردشگری منطقه، مهمترین موانع برای جذب گردشگر به ترتیب عبارت اند از: سرمایه گذاری ضعیف دولتی، عدم ارائه تسهیلات و مجوزهای لازم از طرف دولت، ضعف مدیریت گردشگری، فقدان برنامه ریزی مناسب، عدم وجود برنامه ریزی و سرمایه گذاری دولتی در این ناحیه، سرمایه گذاری ضعیف بخش خصوصی در زمینه توسعه گردشگری، عدم وجود نیروهای متخصص و آموزش دیده، فقدان تسهیلات رفاهی، عدم آگاهی مردم از فرصتهای اقتصادی ناشی از گردشگری، نامناسب بودن تأسیسات و تجهیزات تفریحی و ورزشی، نامناسب و عدم کفایت تسهیلات بهداشتی و خدماتی مشخص شد.

همچنین از دیدگاه پاسخگویان گویه های عوامل محدود کننده فرهنگی، تعارض و تفاوت میان فرهنگ گردشگران، نامناسب بودن زیر ساخت های محیطی و کالبدی، توزیع نامناسب گردشگران در فصول مختلف سال، عدم آشنایی روستاییان و عدم آگاهی آنها با مزایای گردشگری، کم بودن تعداد پمپ بنزین، عدم آشنایی روستاییان و عدم آموزش آنها در نحوه برخورد با گردشگران و راغب نبودن بخش خصوصی به سرمایه گذاری در بخش گردشگری کمترین میزان اولویت را داشته اند.

در این بخش به منظور دسته بندی " محدودیت ها و موانع توسعه گردشگری در روستای میمند " و تعیین مقدار واریانس تبیین شده توسط هر کدام از متغیر ها در قالب عامل های دسته بندی شده، از تحلیل عاملی استفاده شد. به منظور تشخیص مناسب بودن داده های مربوط به مجموعه متغیر های مورد تحلیل در خصوص محدودیت ها و موانع توسعه گردشگری روستایی، از آزمون بارتلت و شاخص KMO بهره گرفته شد. معناداری آزمون بارتلت در سطح اطمینان ۹۹ درصد و مقدار مناسب KMO (جدول ۲) حاکی از همبستگی و مناسبیت متغیر های مورد نظر برای انجام تحلیل عاملی بود.

جدول ۲- مقدار KMO و آزمون بارتلت و سطح معناداری

مجموعه مورد تحلیل	مقدار KMO	مقدار بارتلت	سطح معنا داری (sig)
پیامدهای توسعه گردشگری در روستای میمند	۰/۸۱۹	780/017	۰/۰۰۰

عامل های استخراج شده مجموعه مورد تحلیل یعنی محدودیت ها و موانع توسعه گردشگری در روستای میمند، همراه با مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تجمعی در جدول ۳ ارائه شده است. با توجه به نتایج کسب شده در جدول ۳، عامل نخست از بین پنج عامل استخراجی تحت عنوان عامل " موانع مدیریتی و آموزشی " با مقدار ویژه ۳/۴۴۳ به تنهایی تبیین کننده ۱۷/۲۱ درصد از واریانس کل مجموعه مورد تحلیل بود. پس از آن عامل دوم با نام عامل " موانع اقتصادی " با مقدار ویژه ۳/۲۶۵ توانسته است ۳۳/۵۳ درصد واریانس مجموعه را تبیین نماید. عامل سوم هم با نام عامل " موانع فرهنگی " با مقدار ویژه ۳/۱۶۵ تبیین کننده ۴۹/۳۶ درصد از واریانس بود. عامل های چهارم (موانع خدماتی) و پنجم (موانع رفاهی) با مقدار ویژه ۲/۲۲۲، ۲/۰۱۲ به ترتیب در حدود ۶۰/۴۷ و ۷۰/۵۳ درصد واریانس کل را تبیین نموده اند. به طور کلی این پنج عامل در مجموع ۷۰/۵۳ درصد واریانس کل را تبیین کرده اند، که حاکی از میزان واریانس مناسب تبیین شده توسط عامل های استخراج شده دارد. وضعیت قرار گیری مجموعه متغیر های مرتبط با محدودیت ها و موانع توسعه گردشگری، با توجه به عوامل استخراج شده با فرض شدن متغیر های دارای بار عاملی بزرگتر از ۰/۵ پس از چرخش عامل ها به روش واریماکس و نامگذاری عامل ها در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۳- عامل های استخراج شده همراه با مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تجمعی

شماره	عامل ها	مقدار ویژه	درصد واریانس مقدار ویژه	درصد واریانس تجمعی
۱	مدیریتی و آموزشی	۳/۴۴۳	۱۷/۲۱۶	۱۷/۲۱۶
۲	اقتصادی	۳/۲۶۵	۱۶/۳۲۴	۳۳/۵۳۹
۳	فرهنگی	۳/۱۶۵	۱۵/۸۲۶	۴۹/۳۶۵
۴	خدماتی	۲/۲۲۲	۱۱/۱۱۰	۶۰/۴۷۵
۵	رفاهی	۲/۰۱۲	۱۰/۰۶۲	۷۰/۵۳۷

جدول ۴- متغیرهای مربوط به هر یک از عوامل و میزان بارهای عاملی به دست آمده از ماتریس چرخش یافته

عاملها	متغیرها	بار عاملی
موانع مدیریتی و آموزشی	راغب نبودن بخش خصوصی به سرمایه گذاری در زمینه گردشگری	۰/۸۳
	عدم وجود نیروهای متخصص و آموزش دیده در منطقه	۰/۷۴
	توزیع نامناسب گردشگران در فصول مختلف سال (تراکم کم در زمستان)	۰/۶۹
	ضعف مدیریت گردشگری در منطقه	۰/۶۶
	فقدان برنامه ریزی مناسب	۰/۵۶
موانع اقتصادی	سرمایه گذاری ضعیف دولتی در زمینه توسعه گردشگری	۰/۷۷
	عدم ارائه تسهیلات و مجوزهای لازم از طرف دولت	۰/۷۲
	سرمایه گذاری ضعیف بخش خصوصی در زمینه توسعه گردشگری	۰/۷۰
	عدم وجود برنامه ریزی و سرمایه گذاریهای دولتی در این ناحیه	۰/۶۷
	عدم آگاهی مردم از فرصتهای اقتصادی ناشی از گردشگری	۰/۵۱
موانع فرهنگی	عدم آشنایی روستاییان و عدم آموزش آنها در نحوه برخورد با گردشگران	۰/۹۲
	عوامل محدود کننده فرهنگی	۰/۸۰
	عدم آشنایی روستاییان و عدم آگاهی آنها با مزایای گردشگری	۰/۷۰
	تعارض و تفاوت میان فرهنگ گردشگران و مردم روستا	۰/۵۴
موانع خدماتی	کم بودن تعداد پمپ بنزین در منطقه	۰/۵۹
	نامناسب بودن زیر ساختهای محیطی و کالبدی (همانند جاده ها و فاضلاب)	۰/۶۹
	نامناسب بودن و عدم کفایت تسهیلات بهداشتی و خدماتی	۰/۸۳
موانع رفاهی	فقدان تسهیلات رفاهی برای گردشگران	۰/۷۹
	نبود هتلها مناسب در منطقه برای اسکان گردشگران	۰/۷۲

نتیجه گیری و پیشنهادها

امروزه فعالیت گردشگری روستایی باعث اشتغال زایی و ایجاد درآمد می شود و با توجه به محدودیت های منابع های آب و خاک روستا می تواند به عنوان یکی از مهمترین راهکارهای توسعه اقتصادی - اجتماعی جوامع روستایی مطرح شود. از آنجا که بیشتر روستا های ایران دارای منابع گردشگری فراوانی هستند، توجه به توسعه گردشگری می تواند به بهبود و ارتقای توسعه روستایی کمک شایانی می کند. همچنین با توسعه گردشگری روستای می توان به اقتصاد ملی کشور هم کمک کرد.

نتایج بررسی موانع توسعه گردشگری در روستای میمند در این تحقیق نشان داد، این موانع در پنج دسته موانع مدیریتی و آموزشی، اقتصادی، فرهنگی، خدماتی، رفاهی، قرار دارند. این نتایج با نتایج بررسی موانع گردشگری در شهرستان گیلان - غرب که توسط امامت پور و همکاران (۱۳۹۱) انجام شده است. و همچنین نتایج مطالعه شریفی نیا (۱۳۹۳)، به طور کلی همخوانی دارد. همچنین این یافته ها با مطالعات متعدد دیگری از جمله بهرامیان و همکاران (۱۳۹۲)، یعقوبی (۱۳۹۲)، حیدری ساریان (۱۳۹۰)، غفاری و همکاران (۱۳۹۰)،

محرابی و همکاران (۱۳۹۱) هم خوانی دارد که نشان دهنده ضعف در زمینه آموزشی، اقتصادی و رفاهی می باشند. از جمله پیشنهادی که بر اساس نتایج تحقیق می توان ارائه داد، حمایت از تولید کنندگان صنایع دستی، آموزش نیروی متخصص و مردمان روستا در زمینه گردشگری، بالا بردن امکانات تسهیلاتی برای گردشگران از طریق احداث هتل، جاده و راه های ارتباطی، آگاهی دادن به روستاییان در مورد مزایای گردشگری از طریق مروجان هنگام رو در رو با روستاییان در مورد فواید گردشگری اطلاع رسانی کنند. جلب توجه دولت و مسئولین به ارزش های موجود در روستا، راه اندازی شبکه تبلیغات گسترده برای معرفی جاذبه های گردشگری روستا از طریق توزیع پوستر، عکس، فیلم، شناسایی فرهنگ جامعه از طریق تبلیغات می توان اشاره کرد.

منبع ها

- امانپور، س. منصوره میانرود، ف. نادرای، ک. واعتصامی، ح. ۱۳۹۱. ارزیابی موانع توسعه اکوتوریسم " گردشگری طبیعی " شهرستان گیلانغرب باهدف شناخت موانع و رفع آن در راستای گسترش صنعت توریسم. دومین همایش ملی راهکار های توسعه اقتصادی با محوریت برنامه ریزی منطقه ای. ۹-۱۰ خرداد ماه ۱۳۹۱ دانشگاه آزاد اسلامی سنندج.
- بهرامیان، س. پناهی، ص. و بهرامیان، ا. ۱۳۹۲. بررسی موانع توسعه گردشگری روستایی در روستای دنگزلو(شهرستان سمیرم). اولین همایش ملی جغرافیای شهر سازی و توسعه پایدار. اسفند ماه ۱۳۹۲ دانشگاه تهران.
- تولایی، س. ریاحی، وحید. افراخته، ح. شعبانی، ا. ۱۳۹۱. بررسی توانمندی و راهکار های توسعه گردشگری روستایی در بخش کهک استان قم. فصلنامه علمی - پژوهش های جغرافیایی انسانی. (۴): ۱۱۸-۱۰۳.
- شمی، ا. مرادی، ن. طلایی، م. علی نوری، خ. و ویسی، ا. ۱۳۹۳. بررسی نقش تبلیغات و توسعه گردشگری روستایی میمند استان کرمان. اولین همایش ملی افق های نوین در توانمند سازی و توسعه پایدار معماری، گردشگری، انرژی محیط زیست شهری و روستایی. ۹ مرداد ۱۳۹۳ استان همدان.
- حیدری ساربان، و. ۱۳۹۰. تحلیل موانع موثر بر توسعه گردشگری روستای سردابه، شهرستان اردبیل. جغرافیا و مطالعات محیطی. (۱): ۶۸-۸۱.
- شریفی نیا، ز. ۱۳۹۳. تحلیل نقش درک اثرات گردشگری بر نگرش روستائیان نسبت به توسعه گردشگری روستایی؛ مطالعه موردی روستای فرح آبادشهرستان ساری. همایش ملی توریسم و گردشگری سبز در ایران، ۱۸ اردیبهشت سال ۱۳۹۳ استان همدان.
- صالحی، ص. حیدری، ز. و کریمی، ه. ۱۳۹۲. بررسی تاثیر گردشگری در توسعه پایدار نواحی روستایی. مجله پژوهش و برنامه ریزی روستایی. (۵): ۶۹-۸۲.
- غفاری، ع. شیردل، ع. و باقری، ا. ۱۳۹۰. بررسی موانع توسعه گردشگری روستایی(مطالعه موردی روستاهای هدف گردشگری بخش مرکزی اردبیل). اولین همایش تخصصی توسعه کشاورزی استان های شمال غرب کشور مشکین شهر. ۱۸-۱۹ آبان ماه ۱۳۹۰ دانشگاه پیام نور مشکین شهر.
- قبادی، پ. پاپ زن، ع. زرافشانی، ک. و گراوندی، ش. ۱۳۹۰. مطالعه وضعیت گردشگری روستایی در روستای خانقاه از دیدگاه اهالی روستا با استفاده از تئوری بنیانی. مجله مسکن و محیط روستا. ۳۱(۱۳۷): ۸۳-۹۵.
- لطیفی، س. کریم نادری، مهدی. و زلیخای سیار، ل. ۱۳۹۲. موانع موثر بر توسعه فعالیت های گردشگری در نواحی روستایی همدان(با تاکید بر روستا های هدف گردشگری). فصلنامه برنامه ریزی منطقه ای. ۳(۹): ۸۷-۷۷.
- محرابی، ج. خلیلی شریفی، س. و خلفی، ا. ۱۳۹۱. بررسی موانع توسعه صنعت گردشگری در جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مدیریت و توسعه و تحول. ۹: ۱-۱۰.
- مطیعی لنگرودی، س. ح. و نصرتی قلعه بین، م. ۱۳۹۲. بررسی امکان توسعه گردشگری روستایی از دیدگاه مردم بومی (بخش کرگانرود شهرستان تالش). فصلنامه نگرش های نو در جغرافیای انسانی. ۵(۳): ۱۶۱.

- مهدیان بروجنی، م. احمدوند، م. ۱۳۹۳. واکاری موانع وچالش های توسعه گردشگری روستایی در منطقه دنا؛ دیدگاه جامعه میزبان. فصلنامه جغرافیا و آسایش شهری. ۴(۱۰): ۱۱۳-۱۲۸.
- مهدی زاده، م. ج. صابونی، م. ص. و عسکری، ا. (۱۳۸۵). اثرات گردشگر پذیری مناطق روستایی بر توسعه اقتصادی. همایش ملی توسعه روستایی.
- یعقوبی، ج. ۱۳۹۱. نظرسنجی درباره برخی پیامد های گردشگری روستایی در مناطق روستایی بخش سلطانیه استان زنجان. فصلنامه روستا و توسعه. ۱۵ (۲): ۱۳۹-۱۵۳.
- یعقوبی، ج. ۱۳۹۲. تحلیل عامل موانع توسعه گردشگری روستایی در بخش سلطانیه استان زنجان. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی. ۲۸(۴): ۱۸۳-۱۹۳.

- Abdul Khalid, S. N., Mdsaad, N. H. and mahadi, R. 2013. Barriers to integrating tourism in the development planning: the perspective of the Malaysia local authorities. Proceedings of International Conference on Tourism Development, 'Building the future of tourism', Penang, Malaysia, 4-5 February 2013 2013 pp. 1-8.
- Angwenyi mayaka, M. and Prasad, H. 2012. Tourism in Kenya: An analysis of strategic issues and challenges. Tourism Management Perspectives. 1: 48-56.
- Kiss, K. 2015. The challenges of developing health tourism in the Balkans. Tourism: An International Interdisciplinary Journal. 63:97- 110.
- Yossof, I., Khosravi, sh., Bahauddin, A. and Mohamed, B. 2011. Building capacity in island tourism sector: a review of challenges and barriers. Book Proceedings of 2nd Regional Conference on Tourism Research, 'Venturing into new tourism research', Penang, Malaysia, 22 November 2011 2011 pp. 169-176.